

ΕΚΕΙ ΠΟΥ «ΧΤΥΠΗΣΑΝ» ΤΑ 8,8 ΡΙΧΤΕΡ

της Χιλής

Από τους κονκισταδόρες στη χούντα του Πινοσέτ

Η ΧΩΡΑ του Πάμπλο Νερούδα γνώρισε πολλές περιπέτειες, κατακτητές, επαναστάσεις. Προτού καταφτάσουν οι Ισπανοί κονκισταδόρες το 16ο αιώνα, το βόρειο τμήμα της Χιλής είχαν υπό τον έλεγχό τους οι Ινκας και το κεντρικό και το νότιο οι Ινδιάνοι Μαπούτσε. Η Χιλή ανακήρυξε την ανεξαρτησία της το 1810, αλλά μέχρι το 1818 βρισκόταν υπό ισπανικό ζυγό. Μέχρι το τέλος του 19ου αιώνα, οι Μαπούτσε εξακολουθούσαν να κυριαρχούν σε πολλές περιοχές της Κεντρικής και Νότιας Χιλής.

Με την κατάληψη της Αραουκάνια εκδιώχθηκαν οι ινδιάνοι, ενώ στα βόρεια η χώρα επέκτεινε την κυριαρχία της με τη νίκη κατά της Βολιβίας στον πόλεμο του Ειρηνικού. Μέχρι τότε στη Χιλή κυριαρχούσαν πολιτικά οι μεγάλοι γαιοκτήμονες. Μετά την εμφύλια διαμάχη το 1891 -μεταξύ αυτών που ήθελαν την ισχύ και τον πλούτο στην τοπική κοινωνία και εκείνων που υποστήριζαν τους ξένους επενδυτές- εδραιώθηκε η Κοινοβουλευτική Δημοκρατία με την εξουσία μοιρασμένη ανάμεσα στον πρόεδρο και το Κογκρέσο. Στις αρχές του 20ού αιώνα άρχισαν να ενδυναμώνονται η εργατική και η μεσαία τάξη, καθώς και τα αριστερά κινήματα. Το 1924 η δικτατορία του στρατηγού Λουίς Αλταμιράνο εξεδίωξε τη συντηρητική κυβέρνηση και βύθισε τη χώρα σε πολιτική αβεβαιότητα.

Στα χρόνια που ακολούθησαν, στην εξουσία εναλλάσσονταν στρατιωτικές κυβερνήσεις, μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1930, οπότε επιβλήθηκαν οι Ριζοσπάστες, ένα ισχυρό κόμμα του μεσαίου χώρου. Στη διάρκεια της 20ετούς κυριαρχίας του, η οικονομία της Χιλής άθνησε. Η κυβέρνηση του Χριστιανοδημοκράτη Εντοάρντο Φρέι ξεκίνησε μεγάλες αλλαγές στον οικονομικό και τον κοινωνικό τομέα, που διακόπηκαν το 1970 με την εκλογή του Σοσιαλιστικού Κόμματος του γερουσιαστή Σαλβαδόρ Αλιέντε. Οι αντιδράσεις από τους τραπεζίτες και τους οικονομικά ισχυρούς κατά του προγράμματος εθνικοποιήσεων (που είχε ξεκινήσει από τον Φρέι), αλλά και οι παρεμβάσεις της αμερικανικής κυβέρνησης Νίξον, σε συνδυασμό με ορισμένες οικονομικές πρακτικές της κυβέρνησης Αλιέντε, προκάλεσαν εκπληκτικό κλίμα στη χώρα και εκτόξευση του πληθωρισμού.

Στυγνή χούντα

Οι απεργίες και οι ταραχές αποτελούσαν καθημερινότητα ως τον Σεπτέμβριο του 1973, όταν επιβλήθηκε η στρατιωτική χούντα από το στρατηγό Αουγκούστο

Πινοσέτ Ουγκάρτε. Ο Αλιέντε βρέθηκε νεκρός στο Προεδρικό Μέγαρο και ανακοινώθηκε ότι αυτοκτόνησε. Η δικτατορία Πινοσέτ ήταν από τις πιο στυγνές. Κατά τη διάρκειά της τουλάχιστον 2.115 άνθρωποι σκοτώθηκαν και 27.265 βασανίστηκαν από τα «καρβάνια θανάτου». Όμως, στο τέλος της δεκαετίας του 1980, υπό τις πιέσεις της διεθνούς κοινότητας, το καθεστώς Πινοσέτ άρχισε να μετριάζει τη στάση του και να επιτρέπει την πολιτική δραστηριότητα. Στο μεταξύ, η οικονομία της χώρας είχε άνοδο, γεγονός που οδήγησε πολλούς Χιλιανούς σε ανοχή απέναντι στον Πινοσέτ. Στο δημοψήφισμα του 1988 οι Χιλιανοί αρνήθηκαν την προεδρία στον Πινοσέτ και εξέλεξαν ένα συνασπισμό 17 κομμάτων.

Χρόνια δημοκρατίας

Στα χρόνια που ακολούθησαν εξελέγησαν στην προεδρία ο γιος του Φρέι και ο Σοσιαλιστής Ρικάρντο Λάγος. Το 2006 εξελέγη η πρώτη γυναίκα πρόεδρος, η Μισέλ Μπασελέτ, από το Σοσιαλιστικό Κόμμα. Στις πρόσφατες προεδρικές εκλογές η Μπασελέτ έχασε την προεδρία από το δισεκατομμυριούχο επιχειρηματία Σεμπασιτιάν Πινιέρα, ο οποίος θα αναλάβει την εξουσία σε λίγες ημέρες, εν μέσω της μεγάλης κρίσης που έχει προκαλέσει ο σεισμός.

Αν και η οικονομία της Χιλής άρχισε να γνωρίζει μικρή ύφεση από το 1999 και μετά, σε γενικές γραμμές βρίσκεται σε καλή κατάσταση και η ανεργία κυμαίνεται στο 6,8%-7%. Οι τρεις δημοκρατικά εκλεγμένες κυβερνήσεις από το 1990 και μετά συνέχισαν το σύστημα ιδιωτικοποιήσεων που είχε αρχίσει ο Πινοσέτ. Η Χιλή είναι σαφώς προσανατολισμένη στην οικονομία της αγοράς και στηρίζει τις ξένες επενδύσεις. Ωστόσο, διατηρεί υπό κρατικό έλεγχο τα ορυχεία του χαλκού, απ' όπου προέρχεται σημαντικό τμήμα του χιλιανού πλούτου. Η Χιλή είναι σήμερα ο πέμπτος εξαγωγέας κρασιών στον κόσμο και έχει αυξήσει τις εμπορικές συναλλαγές με την Ευρώπη στο 42%. ■

Η Χιλή είναι σαφώς προσανατολισμένη στην οικονομία της αγοράς και στηρίζει τις ξένες επενδύσεις

ΑΛΙΚΗ ΚΟΤΖΙΑ
akotzia@e-typos.com

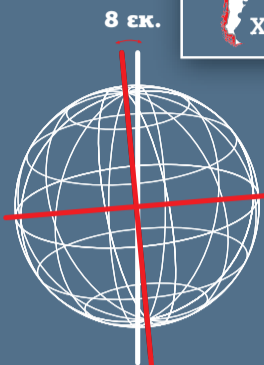

Δημογραφικά στοιχεία

Πληθυσμός: **17.031.000**. Το 85% του πληθυσμού ζει στις μεγάλες πόλεις και στα προάστια τους (Σαντιάγο, Κονσεψιόν, Βαλπαραΐσο). Γλώσσα: **ισπανική**. Κατά κεφαλήν ΑΕΠ: **10.117 δολ.**

Μικρότερη πλέον η μέρα!

Ο σεισμός της Χιλής μετατόπισε τον άξονα της Γης, με αποτέλεσμα να μικρύνει η διάρκεια της ημέρας! Γεωφυσικοί της NASA υπολόγισαν ότι ο σεισμός μετακίνησε τον άξονα γύρω από τον οποίο ισορροπεί η μάζα της Γης κατά περίπου 8 εκ., με αποτέλεσμα η μέρα να συρρικνωθεί κατά 1,26 μικροδευτερόλεπτα (εκατομμυριοστά του δευτερολέπτου). Οι αλλαγές αυτές είναι εξαιρετικά δύσκολο να γίνουν αντιληπτές.

9,5 R

Ο μεγαλύτερος σεισμός που έχει καταγραφεί (από τότε που υπάρχουν στοιχεία) έγινε στη Χιλή το 1960: είχε μέγεθος 9,5 ρίχτερ, προκάλεσε 1.655 θανάτους και κατέστρεψε την πόλη Βαλδίβια.

8,8 R

Ήταν ένας από τους μεγαλύτερους σεισμούς του τελευταίου αιώνα.

800 ΝΕΚΡΟΙ

Οι καλές κατασκευές και η διαμόρφωση του εδάφους δεν προκάλεσαν τραγωδία ανάλογη με αυτή της Αϊτής, όπου οι νεκροί ξεπέρασαν τις 230.000.

1.000 ΦΟΡΕΣ

πιο ισχυρός σε σχέση με εκείνον που έπληξε την Αϊτή τον περασμένο μήνα.

Έγινε αισθητός όχι μόνο σε μεγάλες αποστάσεις εντός της Χιλής, αλλά και στο Μπουένος Αϊρες της Αργεντινής και στο Σάο Πάουλο της Βραζιλίας, 1.800 χιλιόμετρα στα ανατολικά.

7

εβδομάδες μετά την τραγωδία της Αϊτής, σημειώθηκε ο σεισμός της Χιλής, ο οποίος προκάλεσε κινητοποίηση στις αρχές των ΗΠΑ και αναβίωσε τους παλαιούς φόβους για τον «Μεγάλο Σεισμό».

Οι δύο σεισμοί δεν είχαν σχέση. Η Αϊτή βρίσκεται πάνω σε ρήγμα μεταξύ δύο τεκτονικών πλακών, οι κινήσεις των οποίων είναι πλευρικές.

Ο σεισμός των 8,8 ρίχτερ σημειώθηκε μεταξύ των τεκτονικών πλακών της Νάσκα και της Ν. Αμερικής. Οι δύο αυτές πλάκες μετακινούνται κατά περίπου 80 χλμ. το χρόνο. Η νοτιοαμερικανική πλάκα κινείται δυτικά και η πλάκα της Νάσκα, που περιλαμβάνει το μεγαλύτερο τμήμα του βυθού του Ειρηνικού, γλιστράει από κάτω. Οι κινήσεις αυτών των δύο πλακών και η τριβή τους προκαλούν το 80% των πιο ισχυρών σεισμών όλου του πλανήτη.

Αμέσως μετά το σεισμό οι ΗΠΑ και άλλες χώρες του Ειρηνικού εξέδωσαν προειδοποίηση για τσουνάμι, το οποίο τελικά ήταν πολύ μικρότερης ισχύος από αυτό που ανέμεναν οι επιστήμονες και έπληξε κυρίως τα νησιά και τις ακτές της Χιλής.

9,1 R

Ανάλογο φαινόμενο είχε προκαλέσει και ο σεισμός που έπληξε τη Σουμάτρα το 2004 και προκάλεσε το φονικό τσουνάμι στον Ινδικό Ωκεανό. Υπολογίζεται ότι εκείνος ο σεισμός μίκρυνε τη μέρα κατά 6,8 μικροδευτερόλεπτα και μετατόπισε τον άξονα της Γης κατά περίπου 7 εκ.

Το «δακτυλίδι της φωτιάς» του Ειρηνικού και οι τεκτονικές πλάκες

Η Χιλή ανήκει στο «δακτυλίδι της φωτιάς», που περιλαμβάνει σχεδόν όλο τον Ειρηνικό από την άκρη της Ν. Αμερικής μέχρι τις Αλεούτιους Νήσους στην Αλάσκα. Επίσης, περιλαμβάνονται οι Φιλιππίνες, η Ινδονησία και η αυστραλιανή τεκτονική πλάκα.